

İstihbarat Çalışmaları ve Araştırmaları Dergisi

Journal of Intelligence Research and Studies

Haziran 2024, Cilt: 3, Sayı: 2, ss.243-263

June 2024, Volume: 3, Issue: 2, pp.243-263

ISSN 2822-3349 (Basılı/Print)

ISSN 2822-3357 (Çevrimiçi/Online)

Makaleye ait Bilgiler / Article Information

İnceleme Makalesi / Review Article

Makale Başvuru Tarihi / Application Date: 02 Haziran 2024 / 02 June 2024

Makale Kabul Tarihi / Acceptance Date: 25 Haziran 2024 / 25 June 2024

Makalenin Başlığı / Article Title

Egmont Grubu Stratejik Planı (2022-2027) Kapsamında Terörizmin Finansmanı ile Mali İstihbarat İlişkisi

Relationship Between Terrorism Finance and Financial Intelligence Within the Scope of Egmont Group Strategic Plan (2022-2027)

Yazar(lar) / Writer(s)

Mücahit DİZMAN

Atıf Bilgisi / Citation:

Dizman, M. (2024). Egmont Grubu Stratejik Planı (2022-2027) Kapsamında Terörizmin Finansmanı ile Mali İstihbarat İlişkisi. *İstihbarat Çalışmaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), ss.243-263, DOI: 10.61314/icad.1493890

Dizman, M. (2024). Relationship Between Terrorism Finance and Financial Intelligence Within the Scope of Egmont Group Strategic Plan (2022-2027). *Journal of Intelligence Research and Studies*, 3(2), pp.243-263, DOI: 10.61314/icad.1493890

Terörizm ve Radikalleşme ile Mücadele Araştırma Merkezi Derneği

Research Center for Defense Against Terrorism and Radicalization Association

Adres/Address: Beytepe Mah. Kanuni Sultan Süleyman Bulvarı 5387. Cadde
No:15A D:58

06800 Çankaya/Ankara

www.icadergisi.com

e-posta/e-mail: editor@icadergisi.com

EGMONT GRUBU STRATEJİK PLANI (2022-2027) KAPSAMINDA TERÖRİZMİN FİNANSMANI İLE MALİ İSTİHBARAT İLİŞKİSİ

Mücahit DİZMAN*

ÖZET

Terörizm, çağın en büyük tehditlerinden birisidir. Terörizmle mücadelede finansal kaynakların kati şekilde kesilmesi önemli bir husustur. Ancak teknoloji ve insan zekâsının ulaştığı nokta, finansal kaynakların engellenmesine yönelik çalışmalarda kapsamlı bir mücadelenin ortaya konulmasını zorunlu kılmaktadır. Yapılan bu çalışmada, terörizmin finansmanı ile mücadelede mali istihbaratın önemi ve rolü değerlendirilmektedir. Bu kapsamda uluslararası mali istihbarat kuruluşu olan Egmont Grubu'nun Stratejik Planı (2022-2027) incelenerek Türkiye'ye yönelik birtakım tespit ve öneriler ortaya konulmaktadır. Nitel araştırma tekniklerinin kullanıldığı çalışma, temel olarak stratejik planda yer alan hedeflerin doküman analizi tekniğiyle incelenmesi yoluyla şekillenmiştir. Bulgulara göre Egmont Grubu'nun, terörizmin finansmanını önlemek amacıyla hazırladığı tematik alan ve stratejik hedeflerde, paydaşların iş birliği ile uyum içinde hareket etmesini kolaylaştırma, bilgi paylaşımında erişilebilirliği sağlama ve mali istihbarat araçlarının kullanımında teknolojiyi kolaylaştırıcı olarak işe koşma çabası önemlidir. Türkiye, terörizmin finansmanı ile mücadelede, istihbarat araçlarını etkin şekilde kullanmak için çabalamaktadır. Ancak etkinlik seviyesini artırmak için Egmont Grubu'nun vizyonu dikkatle ele alınmalıdır. Sonuç olarak Stratejik Plan, terörizmin finansmanı ile mücadelede mali istihbarat konusuna bütüncül bir yaklaşım sergilenmesi hususunda önemli ipuçları barındırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Terör, Terörizmin Finansmanı, Terörizmin Finansmanı ile Mücadele, Mali İstihbarat, Egmont Grubu.*

RELATIONSHIP BETWEEN TERRORISM FINANCE AND FINANCIAL INTELLIGENCE WITHIN THE SCOPE OF EGMONT GROUP STRATEGIC PLAN (2022-2027)

ABSTRACT

Terrorism is one of the greatest threats of our age. Strict cutting of financial resources is an important issue in the fight against terrorism. However, the current state of technology and human intelligence necessitates a comprehensive struggle to prevent financial resources. In this study, the importance and role of financial intelligence in the fight against the financing of terrorism is evaluated. In this context, the Strategic Plan (2022-2027) of the Egmont Group, an international financial intelligence organization, is examined and some findings and

* Dr. Adayı, Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Uluslararası Güvenlik Bölümü, mucahitdizman@gmail.com, ORC-ID: 0000-0003-4600-8078.

suggestions for Türkiye are put forward. The study, in which qualitative research techniques were used, was basically shaped by examining the objectives in the strategic plan using the document analysis technique. According to the findings, the Egmont Group's efforts to facilitate the cooperation and harmony of stakeholders, ensure accessibility in information sharing, and use technology as a facilitator in the use of financial intelligence tools are important in the thematic areas and strategic objectives prepared to prevent the financing of terrorism. Türkiye strives to use intelligence tools effectively in the fight against the financing of terrorism. However, to increase the level of effectiveness, the Egmont Group's vision must carefully considered. As a result, the Strategic Plan contains important clues about taking a holistic approach to financial intelligence in the fight against the financing of terrorism.

Keywords: *Terrorism, Financing of Terrorism, Combating the Financing of Terrorism, Financial Intelligence, Egmont Group.*

GİRİŞ

Her ülkenin karşı karşıya kaldığı çeşitli iç ve dış tehditler mevcuttur. Böylesi durumlar, vatandaşları endişeye sevk etmesinin yanı sıra ekonomik refahına yönelik ciddi zararlara yol açmaktadır. Bu tehdit ve tehlikeler arasında küresel bir sorun olan terör, uzun yıllardır mücadele edilen önemli bir sorundur. Terörün varlığını sürdürmesi için en önemli unsurların başında finansal kaynak akışının sağlanması gelmektedir (Altun, 2015: ss.2-5). Bu bakımdan finansal akışın sağlanması için çeşitli suçlar açığa çıkmakta olup finansal suçların ulusal ve uluslararası sahada etki alanının genişlemesi karşısında, ülkelerin iş birliği içinde hareket etmesi zorunlu hale gelmektedir (Bural, 2022).

Terörizmin finansmanı devam ettiği sürece terör örgütlerinin eylem ve faaliyetleri de kesilmeden devam etmektedir. Bu bağlamda terör örgütleri için finansal kaynaklar, yaşamsal öneme sahip olup bu örgütler yasal ve yasadışı yollardan finansman sağlamaya devam etmektedir. Dolayısıyla terörün finansmanını önleme noktasında kara para aklama başta olmak üzere suç gelirlerini önlemek için mali istihbarat ön plana çıkmaktadır (Altun, 2015, s.3; Köksal, 2023). Mali istihbarat çalışmalarının denetlenmesi ve sorumlular arasında bilgi paylaşımının sağlanması noktasında ulusal düzeyde birimler kurulmuş ve çeşitli yetkilerle donatılmıştır. Bu kurumlar mali istihbaratın elde edilmesi, denetlenmesi ve analizi sonrası gerekli mercilere iletilmesinde başat rol oynamaktadır (İkbal vd., 2020, s.82). Bu durum istihbaratın kaynaktan elde edilerek yerelden merkeze kadar iletimini kapsamaktadır. Bir toplumun güven içinde yaşamasını sağlayan farklı

unsurlar söz konusudur. Bu unsurlardan en önemli olanları çeşitli amaçlarla kurularak örgütlenmiş kurum ve kuruluşlardır. Örneğin ulusal düzeyde Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) ile uluslararası alanda ise Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force - FAFT) ve Egmont Grubu, finansal suçlara karşı organize bir şekilde çalışmaktadır (Yüce ve Akkaya, 2020, s.41; İrdem, 2022). Başlangıçta suç gelirlerini (kara para) aklamayı önlemek ve şüpheli işlem bildirimlerini almak amacıyla oluşturulan, günden güne terörizmin finansmanını önlemede de rol alan mali istihbarat birimleri dünya çapında gelişme göstermektedir. Özellikle mali bilgilerin elde edilip analiz edilmesiyle mali istihbarat birimleri önemli hale gelmiştir (Çelik vd., 2000, ss.10-46). Mali istihbarat birimlerinin etkin bir şekilde çalışması ve uluslararası iş birliğinin sağlanması için 9 Haziran 1995'te, 24 ülke ve 8 uluslararası kuruluşun katılımıyla Brüksel'de yer alan Egmont Sarayında uluslararası finansal suçlarla mücadeleyi merkezine alan Egmont Grubu kurulmuştur. Türkiye bu kuruluşu, 29 Haziran 1998'de üye olmuştur. Egmont Grubu, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi ve terörizmin finansmanı ile mücadele (Anti-Money Laundering-AML/Combating The Financing Terrorism-CFT) amacıyla, üyeleri arasında mali istihbarat alışverişi sağlamaya yönelik teknolojik bir platform sunmaktadır (Egmont Grubu, 2020).

Terör örgütlerinin finansman kaynaklarının ve para aklama yöntemlerinin belirlenmesinde işe koşulan metodolojileri anlamak kritiktir (Turan ve Gemici, 2020, s.265). Bu hususta terörizmin finansmanı ile mücadele eden kurum, kuruluş ve grupların çalışmaları ile önerileri dikkate değerdir. Sınırları aşan ve uluslararası düzeyde büyük etkiye sahip olan terörizm unsurlarını engellemek için mali istihbarattan faydalanılması gerektiği düşüncesiyle hazırlanan bu çalışmada mali istihbarat konusunda uluslararası koordinasyonu ve teknik altyapıyı sağlayan Egmont Grubu'nun ileriye dönük (2022-2027) vizyonunu belirleyen Stratejik Planı incelenmektedir. Stratejik Planda yer alan tematik alan ve hedefler analiz edilerek Türkiye'nin mali istihbarat konusunda gelişmesine katkı sağlayabileceği varsayımı üzerinden hazırlanan çalışmada, buna yönelik beklentiler değerlendirilmiştir.

Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada, Egmont Grubu'nun ortaya koyduğu Stratejik Plan ile Egmont Grubu, FATF ve MASAK'ın web sitesinde yer alan rapor ve diğer dokümanlar birincil

kaynaklar olarak ele alınmıştır. Literatürde yer alan güncel nitelikteki bilimsel çalışmalar ve konuyla ilgili kitaplar ikincil kaynakları oluşturmaktadır. Terörizmin finansmanı ile mücadelede mali istihbarat altyapısının güçlendirilmesinin önemli olduğu varsayımından yola çıkılarak hazırlanan çalışma, doküman analizine dayalı şekilde tasarlanmış betimsel araştırma ve analiz niteliğinde olup stratejik plandaki hedeflerin mevcut ilerlemeleri, gerçekleştirilebilme olasılıkları ve Türkiye'nin mali istihbarat konusunda ileriye dönük hedeflerine katkı sağlaması noktalarında analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre Türkiye, mali istihbarat konusunda ilerleme sağlamak istiyorsa uluslararası boyutta konuyla ilişkili kuruluşları yakından takip etmelidir. Bu kapsamda Egmont Grubu'nun Stratejik Planında yer alan teknolojik araçların mali istihbarat kullanımında etkinliğinin artırılması hususu, önemli bir yol gösterici olarak görünmektedir.

1. FİNANSAL İSTİHBARAT

Mali istihbarat kavramının tarihsel süreci yakın bir zamana dayanmaktadır. Kavram, ilk olarak 1989 yılında G7 ülkelerinin Paris Zirvesi toplantısında ortaya atılmıştır (Rudner, 2006, s.34). Mali istihbarat, "*kesin bir analitik titizlikle işlenmiş mali bilgi*" olarak tanımlanırken (Sathye ve Patel, 2007, s.392) mali suçlar ile mücadelede temel yöntemler arasında bulunmaktadır. Mali istihbaratın elde edilerek işlenmesinde, disiplinler arası bir alt yapıya sahip şekilde analitik ve esnek düşünme, raporlama, ekip çalışması ve iş birliği gibi birçok beceriye gereksinim duyulmaktadır (Ünal ve Altun, 2021, ss.575-579).

Egmont Grubu, Mali İstihbarat Birimi (Financial Action Task Force - FIU) hakkında ilk tanımını 1996'da Roma'daki Egmont Genel Kurulunda yapmıştır (Demirtaş, 2011, s.5). Burada yapılan tanımlama, yalnızca suç gelirlerinin aklanmasına odaklanmaktadır. Ancak 2004'te Guernsey Adasındaki toplantıda yapılan Kurul Toplantısında bu tanıma, terörizmin finansmanı kavramı eklenmiştir. Son yapılan FIU tanımına göre; suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadelede, suç gelirleri ile terörizme aktarılma ihtimali olan finansal bilgiler ve yasal düzenlemeler gereği, bildirilmesi zorunlu verileri almak, istemek, derlemek, analiz etmek ve elde edilen bulgularla sonuçları yetkili mercilerle paylaşmakla görevli ulusal düzeyde kurulmuş birimlerdir (MASAK, 2024a).

Bahsedilen tanım, çeviri farklılıkları dikkate alınmaksızın aynı minvalde anlam içerecek şekilde FATF Tavsiyeleri ve mevcut Metodolojilerinde, Avrupa Konseyi'nin 198 sayılı Sözleşmesinin 1/f maddesinde, Avrupa Birliği'nin 3'ncü Direktifinin 21'nci maddesinde ve Palermo Konvansiyonu'nun 7/1-b maddesinde yer almaktadır. Ayrıca bu metinlerde FIU'ya sahip olunmasının zorunluluk olduğuna dair ifadeler mevcuttur (Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, 2024). Türkiye, 1998 yılında üyeliğe kabul edilmiş olup Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde yer alan MASAK, 5549 sayılı Kanun'un 19/1'nci maddesinin m bendinde yer alan düzenlemeler dolayısıyla yabancı ülkelerdeki eşdeğer kurumlarla bilgi ve belge değişiminde yetkilendirilmiştir (MASAK, 2024a).

Finansal sistemlerde her geçen gün ortaya çıkan gelişmeler pek çok finansal aracın ortaya çıkmasını sağlarken finansal suç işleyenler için de yeni teknikler geliştirmelerine olanak sağlamaktadır (Kiremitçi, 2023, s.108). Bununla beraber finansal sistemde işlenen suçların araştırılması yeni ve farklı seviyelerde mali istihbarat araç ve yöntemlerinin kullanılmasını ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda finansal suçlara yönelik olarak resmi tedbirler alabilmek için yasal araçlar kullanılmaktadır. Bunlar arasında suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı ve yolsuzluğu önlemeye yönelik kanunlar ile FATF Tavsiyeleri gibi yasal düzenlemeler mevcuttur (Sathye ve Patel, 2007, s.393).

Öte yandan suçtan sağlanan gelirlerin, ulusal ve uluslararası alanda meydana getirdiği zararlardan ötürü ülkeler, fiili olarak bazı önlemler almaya yönelmiştir. Bilhassa Soğuk Savaş sonrası uluslararası terör örgütleriyle organize suç örgütleri arasındaki karşılıklı ilişki artarken bunlara yönelik olarak finans kaynaklarının yok edilmesi önemli hale gelmiştir (Üstün, 2008, s.20). Bu kapsamda BM ve eşdeğer düzeydeki uluslararası otoritelerin tavsiyeleriyle devlet yapıları içinde mali istihbarat birimleri kurulmuş ve hâlihazırda, mali istihbaratın işleyişi, içeriği ve araçları gibi konuların gelişmesi ve daha etkili hale getirilmesi için çalışılmaktadır.

2. FİNANSAL İSTİHBARATIN TERÖRİZMİN FİNANSMANIYLA MÜCADELEDEKİ ROLÜ

Terörizmle mücadele ederken birçok yönetime ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bakımdan terörizmin finansmanının önlenmesinde etkili bir politika oluşturulması gerekmektedir. Dolayısıyla terörizmin finansmanının

önlenmesinde “*baskılayıcı*” ve “*önleyici*” tedbirler birlikte kullanılmalıdır. Buna göre istihbarat, terörizmin önlenmesinde önleyici bir yöntem olarak bilinmektedir. İstihbarat, terörle mücadele eden ülkelerin ilk savunma hattını oluşturmakta ve adeta bir kılavuz vazifesi görmektedir (Flavius-Cristian ve Andreea, 2023, s.5). Terörizmin finansmanının önlenmesinde mali istihbarat, adli ve kolluk güçlerinin fiili müdahalelerinde yol gösterici niteliğiyle mühim bir yere sahip olup farklı istihbarat dallarıyla birleşerek terörizmin finansmanıya mücadeleye önemli katkılar sunmaktadır (Pitteloud, 2003, ss.107-108).

Finansal incelemeler neticesinde terör örgütlerinin finansman hareketleri takip edilmekte olup böylelikle örgüt tarafından organize edilen saldırılar ve saldırıların failleri tespit edilebilmektedir (Şen, 2011). Finansal sistemlerde yetkin elemanların istihdam edilmesi, tecrübenin etkin kullanılması ve yapay zekâ teknolojilerinin entegrasyonu mali istihbarat sağlayıcılarının etkinliğiyle bağlantılıdır. Öte taraftan, terörizmin globalleşen doğası, terörle mücadele ve finansmanın önlenmesi süreçlerinde devletler arası istihbarat faaliyetlerinin uluslararası alanda iş birliğini elzem hale getirmektedir (Lutz ve Lutz, 2017, ss.275-278). Söz konusu iş birliği, hâkim devletler arasında, uluslararası kuruluşlar ve ulus-üstü yapılar ve tek tek egemen devletler arasında sağlanabilmektedir (Koncagül, 2022). Buna göre terörizmin finansmanının önlenmesinde; Birleşmiş Milletler (BM), Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK), Avrupa Birliği (AB), Avrupa Konseyi (AK), FATF, Egmont Grubu, Wolfsberg Grubu, Interpol, Europol, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Dünya Bankası (WB) ve Uluslararası Para Fonu (IMF) önde gelmektedir (Altun, 2015, s.15). Belirtildiği üzere terörizmin finansmanının önlenmesinde birçok kurum, kuruluş, grup ve organizasyon bulunmakta olup bu araştırma kapsamında, terörizmin finansmanının önlenmesinde Egmont Grubu’nun stratejik planı ele alınmaktadır. Bu bölümde mali istihbaratın ulusal ve uluslararası alandaki rolleri üzerinde durulmaktadır.

2.1. Ulusal Alandaki Rolü

Türkiye, terörizmin finansmanının önlenmesi noktasında idari ve adli tedbirler almanın yanı sıra 2001 yılında, “*Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme*”yi imzalayarak konuyu önemseddiği ortaya koymuştur. Terörizmin finansmanıya mücadele noktasında ise uluslararası alandaki uygulamaları takip etmekte olup ilk

olarak kara paranın önlenmesine yönelik çalışmalara odaklandığı görülmektedir. Bu doğrultuda 1997 yılında, 4208 sayılı Kanunla, doğrudan Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan MASAK Başkanlığı kurulmuştur. Öte yandan terörizmin finansmanının önlenmesine ilişkin yeni koşullara göre kanuni düzenlemeler yapılmaya devam etmiş ve 11 Ekim 2006 tarihinde 5549 sayılı “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun” kabul edilmiştir (MASAK, 2018).

Türkiye’de mali suçlarla mücadelede uluslararası iş birliği, stratejik kararların ve yönlendirmelerin belirlenmesinde Mali Suçları Araştırma Koordinasyon Kurulu yetkilidir. MASAK, AML/CFT ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesi meseleleri ile görevlendirilmiştir. MASAK’ın yetkilendirilmedeki tarihsel süreci FATF’a benzemektedir. Kuruluşunda AML’ye odaklanan kuruluş, zaman içerisinde yaşanan mihenk taşı olabilecek olaylar sonrasında terörizmin finansmanı ile mücadele ve son olarak kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesi ile görevlendirilmiştir. Bu noktada kuruluşun misyonunun, dönemselsel gerçekleşen konjonktürel olaylara göre geliştirildiğini söylemek mümkündür. MASAK, terörizmin finansmanı ile mücadele ederken finansal verilerin elde edilmesi, takip edilmesi, incelenmesi, analiz edilmesi ve gerekli hallerde yetkili mercilere iletilmesi ile görevlendirilmiştir. Ayrıca Türkiye’nin Egmont Grubu ile bağlantılı ve muhtıra imzalama yetkisine haiz tek mali istihbarat birimidir (MASAK, 2024b).

MASAK, 1 No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 231’inci maddesinin tanıdığı yetki ve misyon çerçevesinde görevlerini yerine getirmektedir. Bu noktada yasal düzenlemeler ışığında görevlerini ifa etmektedir. Yapılan yasal düzenlemeler, mali suç doğuran herhangi bir eylemin terörist bireyler ile bağlantılı olması, bilinçli şekilde terör yapılarına destek sağlanması veya bilmeyerek dolaylı şekilde terörizm odaklarına destek olunması durumlarında cezalandırıcı, denetleyici ve düzenleyici normları oluşturmaktadır. Ayrıca MASAK, yasal düzenlemelerin yanı sıra rehberler, kitap, kamu spotu, broşür ve bilimsel makaleler ışığında çeşitli rolleri yerine getirmektedir (Dizman, 2024; MASAK, 2024b).

Mali istihbaratın katkıları bağlamında ulaşılan bilgiler doğrultusunda, terör örgütlerinin üyeleri ya da destekleyicileri hakkında birçok hukuki işlem yapılabildiği söylenebilmektedir. Bunlardan ilki, terörizme finans sağlayan ya da onu destekleyen kişi ya da şirketlerin malvarlıklarını dondurma

yetkisidir (Yıldırım, 2010, ss.2-8). 6415 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine göre malvarlığının dondurulması; *“Malvarlığının ortadan kaldırılmasının, tüketilmesinin, dönüştürülmesinin, transferinin, devir ve temlik edilmesinin ve sair tasarrufi işlemlerin önlenmesi amacıyla, malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kaldırılması veya kısıtlanmasını”* ifade etmektedir. Bu bağlamda mal varlığının dondurulmasıyla, terörizmin finansmanının önlenmesi amaçlanmakta, istihbarat bilgileri ışığında idari önlemler alınmaktadır. Yine adli makamlar tarafından alınan bir karar olan *“elkoyma”*, 5549 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde yer almaktadır. Bu karar, terörün finansmanı suçunun işlendiğine yönelik güçlü deliller bulunduğu teröristlerin veya terör yapılarının malvarlıklarına elkonulmasına olanak sağlamaktadır.

Günümüzde birçok ülkede faaliyet sahasına sahip FIU'ların öncelikli görevi suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesidir (Reznik vd., 2023, ss.95-100). Ancak yapılan yasal düzenlemeler ışığında dolaylı yoldan terörizmin finansmanının önlenmesine de katkı sağlamaktadır. Türkiye'de mali istihbarat görevini MASAK Başkanlığı yürütmektedir. MASAK'ın temel görev alanı; AML/CFT'ye yönelik suçun ortaya çıkarılması ve suçun önlenmesine yönelik özel yöntemlerin geliştirilmesi ile sektörler arası çalışmalar yapmaktır. Ayrıca her türlü mali veriyi toplamak-analiz etmek-değerlendirmek, derinlemesine mali araştırmalar yapmak ve bütün bunlar ışığında biriktirdiği büyük veri analizinde yer alanlardan elde edilen sonuçları ilgili/yetkili mercilerle paylaşmaktır. Bu faaliyetleri yürütürken politika oluşturabilme ve uygulama stratejileri geliştirebilme kabiliyetine sahip olan Başkanlık, belirli çerçevede yasal düzenlemeler (kanun-yönetmelik tasarıları ve uygulamaya ilişkin idari düzenlemeler) hazırlayarak kurum ve kuruluşlar arası koordinasyonu sağlama suretiyle bilgi paylaşımı gerçekleştirmektedir. Ayrıca MASAK, ekonominin etkinliği ve toplumdaki suç oranlarının düşüşüne katkı sağlamak için teknolojiden en üst seviyede yararlanarak son dönemde mücadele kabiliyetini kayda değer düzeyde artırmıştır (MASAK, 2024b).

Terörizmin finansmanının önlenmesinde Türkiye'de MASAK Başkanlığı (2022), ulusal ve uluslararası alanda ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde. Nitekim Türkiye'nin bulunduğu jeostratejik ve jeopolitik konum göz önüne alındığında somut adımlar ve önlemlerin alınması kaçınılmaz görülmektedir. Türkiye mali istihbarat alanında Egmont

Grubu'nun liderliğinde gerçekleştirilen çalışmalara yüksek oranda uyum göstermiştir. Egmont Grubu, pratik ve sistemli bilgi paylaşımı amacıyla ESW adıyla bilgisayar tabanlı veri paylaşım ve paydaşlar arası bilgi entegrasyon altyapısı kurmuştur. 1997 yılında faaliyete geçirilen sistem, sadece üyelerine açık olup Türkiye 1998 yılında üyeliğe kabul edilmiştir. Türkiye'nin 2001 yılında dâhil olduğu ESW altyapısında birçok ülkenin tipolojileri oluşturulmakla birlikte paydaşlarına da hızlı ve güvenilir bir gizli haberleşme altyapısı sunmaktadır (Dışişleri Bakanlığı, 2024). Egmont Grubu'nun üyeliği Mutabakat Muhtıraları ile sağlanmakta olup hâlihazırda 167'den fazla üyesi vardır. Anlaşma niteliğinde olmayan Mutabakat Muhtırası imzalanabilmesi için Türkiye'de MASAK Başkanlığı 5549 sayılı Kanun'un 19'ncü maddesi ile yetkilendirilmiştir. Bu kapsamda MASAK Başkanlığı, ilk muhtırasını Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ile imzalamıştır.

Türkiye'nin Egmont Grubu ile ilişkilerini yeni bir seviyeye çıkardığı dönem 2016 yılıdır. Bu yıl Egmont Grubu, 2016 Yıllık Olağan Genel Kurul Toplantısını Türkiye'de gerçekleştirmiştir. Toplantı öncesi Türkiye'nin o güne kadar *"48 ülkeyle mali istihbarat birimleri arası mutabakat muhtıraları imzaladığı ve bu konuda birçok ülkeyle görüşmelerin devam ettiği"* bizzat Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından vurgulanarak toplantıdan elde edilecek kazanımların önemli olduğu ifade edilmiştir (Demir, 2016). Bu toplantı Türkiye'nin uluslararası alanda finansal konulardaki hassasiyetini ortaya koymasının yanı sıra tanınırlığı konusunda da önemli çıktılar elde etmesini sağlamıştır. Bunun yanı sıra MASAK, 2021 yılında Malta, 2022 yılında Birleşik Arap Emirlikleri ve aynı yıl Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdare Bölgesi İstihbarat Birimi ile *"Kara Para Aklama, Bağlantılı Öncül Suçlar ve Terörizmin Finansmanı ile İlgili Finansal İstihbarat Değişiminde İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırası"* imzalamıştır.

2.2. Uluslararası Alandaki Rolü

Terörizm ve organize suç örgütlerinin gelir elde etme teknikleriyle farklı yöntemlerle mücadele eden ülkeler, bilhassa 11 Eylül terör olaylarının yaşanmasından sonra terörizmin finansmanı ile mücadele politikalarında ortak yöntemler belirlemeye başlamıştır. Bu kapsamda, terörizmin finansmanı ile mücadele ederken mali istihbarat birimlerinin görev ve yetki alanlarının kapsamlı şekilde düzenlenmesi gerekmiştir. Örneğin, Amerika

Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa, 11 Eylül saldırılarından sonra terörizmle mücadele politikasında revizyona gitmiş, güvenlik ve istihbarat stratejilerinde birtakım köklü ve kurumsal değişiklikler yapmıştır. Türkiye ise MASAK'ın yetkilerini değerlendirerek uluslararası sisteme ayak uyduracak şekilde yeniden yapılandırmıştır (Yamaç, 2009, s.156).

Reddington (2011, ss.2-6) tarafından Brezilya, Çin Halk Cumhuriyeti, Mısır, Endonezya, Meksika, Suudi Arabistan, Güney Afrika ve Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere birçok ülke örneğiyle yapılan çalışmada, ülkelerin terörizmin finansmanı ile mücadeleyi önemsediklerinde denetim mekanizmalarının etkin bir şekilde işlediği sonucuna ulaşılmıştır. Neticede her ülkenin, kendi devlet yapısı içinde terörizmle mücadele yöntemleri farklılık göstermekle birlikte genel olarak Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) bünyesinde faaliyet gösteren FATF'ın tavsiyelerine uyulmaktadır (Marcus, 2022). Finansal İstihbarat Birimlerine küresel olarak bakıldığında üyeliği, FATF tarafından tavsiye edilen Egmont Grubu'ndan bahsetmek önemlidir (Brewczyńska, 2021, ss.3-6). Egmont Grubu mali istihbarat birimleri arasında bilgi değişimi ve akışını sağlamayı amaç edinmiş oluşum olarak terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik stratejiler geliştirmektedir (Egmont Grubu, 2024). Bu bağlamda terörizmin finansmanının önlenmesinde ulusal düzeyde ve uluslararası alanda da ortak bir anlayış oluşturmaya çalışılmakta, yasal dayanaklarla ve öncü kuruluşların tavsiyeleri ile tedbirler almaya çalışılmakta ve mali istihbaratla elde edilen bilgiler ışığında hareket etmektedir.

Egmont Grubu, başlangıçta şüpheli işlem bildirimlerinin uluslararası koordinasyonu ve bu sistemin teknik altyapısının kurulmasına odaklanmaktaydı. Bu noktada ulusal FIU'ların kurulmasına öncülük eden kuruluşlar arasında yer almaktadır. Sonraki süreçte sadece teknik altyapı değil personel eğitimi ve tecrübe bilgisinin aktarımına yönelik de önemli eğitim ve konferanslar yürütmüştür. Bu çalışmalar, genellikle üye ülkelerin yetkili ve temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiş olup suç gelirleri ve terörizmin finansmanı ile mücadele literatürüne önemli katkı sunmaktadır. Bahsedilen faydalar elde edilirken birçok teknik uygulanmakta olup bunlar arasında 5 adet “*çalışma grubu*” oluşturulması yöntemi en etkili olanıdır. Bu yöntemle, mevzuat, bilgi işlem ve benzeri stratejik alanlar ayrı çalışma gruplarına ayrılmıştır. Bu çalışma gruplarının temel perspektifinde mali istihbaratın etkinliği ve konu içerisindeki bulunduğu nokta temel

alınmaktadır. Bu gruplar Egmont Grubu'nun yürütme organı görevindedir (MASAK, 2024a).

Egmont Grubu'nun hizmet odağına yönelik birçok çalışma, teknik altyapıya odaklıdır. Egmont Grubu, FIU'lar arasındaki bilgi paylaşımını sağlayan teknolojik ağı, kapsamlı ve sistemli şekilde geliştirmekte ve çağa ayak uydurması adına güncellemektedir. Bu kapsamda iki önemli gelişme mevcuttur. İlki, 1997 yılında faaliyete geçirilen ve Egmont Güvenlik Ağı (Egmont Secure Web-ESW) olarak bahsedilen FIU'lar arasındaki bilgi değişimini güvenlik ve hız olarak üst seviyeye taşıyan bir bilgisayar ağıdır. Diğeri ise sistemli bilgi akışını ve değişimini sağlamaya odaklı Mutabakat (Memorandum of Understanding-MOU)'tır (MASAK, 2024a).

3. EGMONT GRUBU STRATEJİK PLANI (2022-2027)

Egmont Grubu (2022) tarafından hazırlanan ve 2022-2027 yıllarını kapsayan Stratejik Plan, kilit paydaşların bir araya gelerek kapsamlı bir istişare süreci neticesinde geliştirilen Kurumun gelecek vizyonunu ve misyonunu belirleyen nihai strateji belgesidir. Bu Stratejik Plan, önceki sürümlere ve Egmont Grubu'nun değişmeden kalan temel misyonuna dayanmaktadır. Stratejik Plan beş yıllık bir dönemi kapsamakta fakat gerekli görüldüğü takdirde güncellenip yenilenebilmektedir. Stratejik Planda, Egmont Grubu faaliyetlerinin önümüzdeki beş yıl boyunca koordine edileceği çerçeveyi sağlayan “*Dört Tematik Eylem Alanı*” dikkat çekmektedir. Bunlar şöyledir (Egmont Grubu, 2022):

- a. FIU'lar arasında etkili bilgi alışverişi için genel çerçeveyi geliştirmek,
- b. Uluslararası paydaşlar ve ortaklık sağlanan yapılarla iş birliğini güçlendirmek,
- c. Yeni veya gelişmekte olan AML/CFT yöntemleri ve trendleri hakkında bilgi geliştirmek ve teşvik etmek,
- ç. Grup üyelerine ve aday FIU'lara yönelik desteği artırmak.

Egmont Grubu, finansal kuruluşlar arasında bilgi alışverişine adanmış bir platform olarak küresel ölçekte FIU'lar arasında doğrudan operasyonel ve stratejik öngörü ile istihbarat alışverişini kolaylaştıran ulus üstü bir organizasyondur. Üye ülkelerin birbiriyle yakın çalışması, iş birliğinden yola çıkması ve iş birliğine doğru yönelmesi/ilerlemesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda Egmont Grubu, 2022-2027 Stratejik Planı çerçevesinde bazı

stratejik hedefler belirlemiştir. Bu hedefleri aşağıda yer verildiği gibi açıklamak mümkündür. Stratejik hedefler şöyledir:

a. Mevcut stratejik ortaklıkların güçlendirilmesi, büyütülmesi ve diğer kilit paydaşlarla yeni ortaklıkların oluşturulmasına ilişkin çalışmaların yapılması,

b. Artan veri toplama, bilgi paylaşımı ve operasyonel bilgi alışverişini sağlayan yeni ortaklıkların geliştirilmesi yoluyla FIU üyelerinin faydalı bilgi ve istihbarata erişiminin artırılması,

c. Grubun FATF ile olan ilişkilerinin derinleştirilerek ortak çalışma alanların çeşitlendirilmesi,

ç. Özel sektör, akademi, teknoloji ve konunun uzmanları dâhil olmak üzere geleneksel olmayan ortaklarla belirli konular ve projeler hakkında ilişki kurulması ve bu ilişki ağının genişletilmesine yönelik çalışmaların yapılması,

d. Gelecekteki güvenlik açıkları ve tehditleri belirleme ile mücadele yeteneğinin güçlendirilmesine yönelik çalışmaların yapılması,

e. Terörizmin finansmanı ile mücadelede iyi uygulamalar geliştirilerek tüm paydaşların teşvik edilmesi,

f. Çeşitli ortak kuruluşlar arasında iyi uygulamaların yaygınlaştırılması,

g. Gelecek beş yıl boyunca üyelere her konuda etkin destek sağlanması ve karapara aklama, terörizmin finansmanı gibi ciddi suçların kapsamlı bir şekilde ele alınması,

ğ. Finansal kuruluşlar arasında etkili bilgi alışverişi için çerçevenin geliştirilmesi,

h. Uluslararası kuruluşlarla iş birliğinin teşvik edilmesi ve ortaklıklara daha hedefli bir yaklaşımın ortaya konulması,

1. Operasyonel sonuçlara daha fazla odaklanılması,

i. Karşılıklı değerlendirme sonuçları ile dış tehditlerden ve eğilimlerden belirlenen konularla ilgili iyi uygulamaların geliştirilmesi ve teşvik edilmesi,

j. Grubun operasyonel bir şekilde iş birliği ve bilgi paylaşımını kolaylaştırılıp Kamu-Kamu İşbirliği ve Kamu-Özel Ortaklıkları ile nasıl ilişki kurabileceği ve iş birliği yapabileceğinin anlaşılması,

k. Üyelerin ve Grubun, kritik, yüksek riskli, yeni ve ortaya çıkan eğilimler ile tehditler üzerinde çalışmasına, plan ve projeleri bunlara göre değiştirmesine izin vermek için yeterli alan sağlanması,

l. Yeni ortaya çıkan trendleriyle başa çıkmak ve bunları keşfetmek için uygun teknolojinin elde edilmesiyle üyelere bu teknolojilerden mümkün olduğunca yararlanmaları ve haberdar olmaları için destek sağlanması.

Stratejik Plan aracılığıyla Egmont Grubu kendisini daha verimli ve etkili bir küresel karapara aklamaya mücadele ve terörizmin finansmanı ile mücadele ekosisteminin merkezinde konumlandırmayı amaçladığı gibi önümüzdeki beş yıl boyunca güvenilir, çeşitliliğe sahip ve kapsayıcı bir kuruluş olmaya kendini adanmıştır. Neticede 2018-2021 Stratejik Planı, arzu edilen düzeyde etkinlik için geniş bir çerçeve sağlarken, 2022-2027 Stratejik Planı, stratejik yönlendirme, hedefleri sonuçlara dönüştürme ve sonuçta küresel ölçekteki rolünü güçlendirme yoluyla önceki planın girişimlerine dayanmaktadır (Egmont Grubu, 2024).

4. TARTIŞMA

Alanyazın incelendiğinde terörün ve terörizmin global ölçekli bir sorun olduğu anlaşılmaktadır. Terörle mücadele söz konusu olduğu zaman terörün finansmanı ile mücadele, temel girişim olarak görülmektedir. Araştırmacılar terörizmin finansmanının önlemesine yönelik olarak uygulamada hala çok eksik olduğunu belirtmekle birlikte etkin ve verimli bir mücadele için özerk, esnek ve proaktif yaklaşım sergileyebilecek istihbarat birimlerine ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır (Ünal ve Altun, 2021, s.573). Bu hususta ulusal ve uluslararası alanda koordineli çalışmanın ne denli mühim olduğu tahmin edilebilmektedir.

Günümüzde istihbarat, terörle mücadelenin pratik ve teorik yönünün merkezine yerleşmiştir (Marcus, 2022). Teknolojiyle birlikte insanların bilgiye ulaşmasının ve karmaşık bilgileri algılamasının kolaylaşmış olması, kompleks ortamların artmasına ve terörle mücadele ortamının genişlemesine sebep olmuştur. Bu durum mücadeleyi zorlaştırmasının yanı sıra mücadele alanının genişlemesini sağlamıştır. Haliyle, pratik ve teorik uygulamalardaki mücadele yöntemlerinin gelişmesine sebep olduğu gibi istihbaratı da önemli

bir konuma yükseltmiştir. Nihayetinde mali istihbaratın toplanması, elde edilmesi ve analiz edilmesi konuları terörle mücadelede başat rol oynar hale gelmiştir.

İstihbarat üzerine yapılan çalışmalar terörizmin finansmanının önlenmesine dair kayda değer gelişmeler ortaya çıktığını göstermektedir. İstihbarat kurumlarının faaliyetleri sayesinde önleyici müdahalelerle terörizmle mücadelede önemli ilerlemeler kaydedilmektedir (Olgunsoy, 2022, ss.43-55). Terörizmle mücadelede işe koşulan askeri yöntemlerle birlikte mali istihbaratın ön plana çıkarılması terörle mücadelede terörizmin finansmanının önlenmesine önemli faydalar sağlamaktadır (Ergin, 2019, s.1).

Mali istihbarat birimlerine yönelik yapılan değerlendirmeler, bu birimlerin çeşitli kaynaklardan toplanan finansal bilgileri işleyerek kara para aklama ve diğer öncül suçları (NE DEMEK OLDUĞUNU AÇIKLA) tespit etmek ve veri değişimini sağlamak için bir platform sağladığı yönündedir. Aynı zamanda mali istihbarat birimlerinin çerçevesi, finansal kurumların yanında finansal olmayan kuruluşlardan sağlanan bilgileri de işleme konusunda kapsamlı hale getirilmiştir (Akkaya ve Yüce, 2023, s.265). Buna göre terörizmin finansmanında her türlü enformasyon göz önünde bulundurularak etkin bir yaklaşım sergilenmektedir. Diğer bir deyişle terörizmin finansmanı ile mücadele ederken hukuki, mali, adli ve idari birimlerin yanında enformasyon sağlayacak tüm kaynak ve verilerin değerlendirilerek terör faaliyetlerine ilişkin açıklar bırakılmaması gerekmektedir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde mali istihbarat birimlerinin üç temel hedefi yerine getirmesi, suçla mücadelede büyük önem taşımaktadır (Bulut vd., 2015, ss.94-101; Karatay ve Kapusızoğlu, 2011, s.116). Bu ilkeler şu şekildedir:

a. Yurt içinde ve yurt dışındaki FIU ve benzeri diğer kurum ve kolluk kuvvetleri ile bilgi alışverişinde Egmont Grubu, ilkeleri ve FATF Tavsiyeleri doğrultusunda hareket etmelidir.

b. Finansal suçlarla ilgili eğilim ve kalıpların belirlenmesine yönelik olarak FATF standartları ve metodolojisine uygun olarak stratejik analiz doğrultusunda hareket edilmelidir. Bu sayede gerçekleştirilenler raporlanarak ölçülebilir hale getirilmelidir.

c. Teşebbüs de dâhil olmak üzere suç teşkil eden davranışlara ait karapara aklama, terörizmin finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılması dâhil istihbarat toplanarak yetkili mercilerle paylaşılmalıdır.

Bu maddeler dikkatle incelendiğinde terörizmin finansmanının önlenmesinde sınır ötesi girişim ve çabaların, sürdürülebilir, gerçekçi ve sonuçlarının kontrol edilebilir olması gerektiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla mali istihbarat birimleri, FATF ve Egmont Grubu'nun çalışmalarını izleyerek stratejilerini belirlemelidir.

SONUÇ

Terörizmle mücadele, bir ülkenin maddi ve manevi kaynakları üzerinde birçok değişime yol açmaktadır. Bir toplumun huzur ve güven içinde yaşaması ile maddi kaynaklarının korunmasının sağlanması noktasında, terörizm tehdidi söz konusu olduğunda herkesin sorumluluk alması gereken bir durum ortaya çıkmaktadır. Terörizmle mücadele politikalarından sonuç alınması için ise finansman kaynaklarının öncelikli olarak engellenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda devletler genellikle “mali suçlarla mücadele” misyonu altında suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele yürütmektedir. Dolayısıyla hedeflerine ulaşabilmek için mevcut araçların kullanılması ve geliştirilmesini önemsemektedirler. Mali istihbarat sağlanması da bunlardan birisidir. Mali istihbarat sayesinde devletler organize suç şebekelerinin ve terör örgütlerinin finansman kaynaklarına yönelik önlemler alabilir veya saldırılar düzenleyerek ket vurabilir. Bu kapsamda devletlerin mali istihbarat politikalarının mevcut konjonktürü yakalaması ve uluslararası bağlamda fayda sağlayabilmesi için belirli bir vizyonun oluşturulması ya da mevcut olanların takip edilmesi önemlidir. Çalışma kapsamında mali istihbarat konusunda uluslararası koordinasyonu sağlayan ve teknolojik altyapı sunarak etkin mücadelenin vizyonunu belirleyen Egmont Grubu'nun gelecek perspektifini ortaya koyan Stratejik Planı analiz edilmiştir.

Mali istihbarat, genellikle kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri kapsamında değerlendirilmektedir. Mali istihbarat terimi ilk olarak vergi kaçakçılığı ve kara para aklama suçları kapsamında kullanılmıştır. Ancak OECD, FATF ve Egmont Grubu'nun koordineli çalışmaları sonucunda mali istihbaratın önemli ortaya çıkarılmış olup etkinlik seviyesinin artırılmasına yönelik politikaların oluşturulmasında Egmont Grubu'na destek olunmaktadır.

Egmont Grubu ise mali istihbaratı, birincil araç olarak kullanmakta olup uluslararası düzeyde etkinliğini artırmak için kendi vizyonuna ve üye devletlere katkı sağlayacak planlar belirlemiştir. Bu planlardan anlaşıldığı üzere ilerleyen süreçte mali istihbaratın önemi daha fazla anlaşılacak olup Egmont Grubu, uluslararası düzeyde mali istihbaratın etkin ve hızlı şekilde sağlanabilmesinde önemli roller üstlenecektir. Küresel bilgi ağı altyapısını oluşturarak, genişleterek ve koordine ederek tüm Dünyadan veri erişimine sahip olan Egmont Grubu'nun önemi, üyeliğine dâhil olan FIU'ların koordinasyonunu sağlamasıyla ortaya çıkmıştır.

Egmont Grubu belirlediği Stratejik Planlarla vizyonunu geliştirerek misyonunu güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu amaçla en son yayınladığı 2022-2027 yıllarını kapsayan Stratejik Plan önemli bir yere sahiptir. Çalışma kapsamında analiz edilen Stratejik Planda belirlenen dört temel anahtar nokta dikkat çekmektedir. Bu anahtar noktaların ilkinde, FIU'ların varlıklarını daha fazla hissettirerek etkinlik düzeylerini yükseltmesi hedeflenirken bunu yaparken ikili ve çok taraflı bilgi paylaşımını kolaylaştırıcı projeler ortaya çıkarmaları beklenmektedir. Bu durumun önemli örneğini Amerika Birleşik Devletleri (ABD), 2022 yılında sentetik veri paylaşımı başlığı altında oluşturduğu projeye deneyimlemiştir. ABD, bu projeye bilgi paylaşımındaki en uygun zemini yakalamayı hedeflemiştir. İkinci olarak, uluslararası paydaşlarla ilişkilerin güçlendirilmesi hususunun mali istihbaratta önemli yere sahip olduğu değerlendirilmesinden yola çıkarak FIU'ların elde ettiği bilgilerin önemine daha fazla dikkat çekilmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır. Bu madde kapsamında Egmont Grubu, FATF ile olan ilişkilerinin daha fazla geliştirilmesine yönelik çalıştaylar düzenleyerek ilişkilerin geliştirilmesine yönelik düzenleyici kuruluşları, ülkelerin ilgili kurumlarını, akademisyenleri ve özel sektörün öncülerini toplantılara davet ederek etkileşim içerisindeki araçları çoğaltmanın yolunu aramaktadır. Üçüncüsü, güncel AML/CFT metotlarını uygulamaya yönelik iyi uygulama örneklerinin ortaya çıkarılması için çalışmalar yapılmasıdır. Bu kapsamda Egmont Grubu, 2023 yılında FATF ve üyelerinin katıldığı bir dizi toplantı düzenlemiş olup henüz somut sonuçlarının yer aldığı bir rapor sunmamıştır. Egmont Grubu burada uzun vadeli hedefler belirlediği için kısa vadede sonuçların ortaya konulması beklenmemektedir. Son olarak dördüncü anahtar, FIU'ların AML/CFT noktasında küresel erişim genişliklerinin artırılmasına yönelik adımların atılmasıdır. Bu noktada FIU'lara büyük görev düşmekte olup birinci hedefteki gibi kendilerine ait yetki alanlarını

genişletmekte ve etki düzeylerini güçlendirmekte proaktif bir yaklaşım benimsemeleri gerekmektedir. Stratejik plana göre Egmont Grubu, bu tarz atılımların arkasında duracağını vurgulamaktadır. Ayrıca bu hedef kapsamında Egmont Grubu, Afrika ve Asya'daki FIU'ların girişimlerini yakından takip edeceğini de hedefleri arasına eklemiş olup Erik Kennes ve Ninan Wilen gibi önemli Afrika uzmanı akademisyenlerin "Afrika Özeti" başlıklı yazı serilerini yayınlamaya başlamıştır.

Terörizmle mücadele oldukça karmaşık bir süreç olup esnek bir yapı içinde bulunmak yapılan çalışmaların hayata geçirilmesini kolay hale getirecektir. Bu noktada mali istihbarat, diğer istihbarat faaliyetlerini tamamlayıcı niteliktedir. Aynı zamanda terör örgütlerinin niteliği de nasıl bir mücadele planı oluşturulacağını ve strateji izleneceğini belirlemektedir. Türkiye, terörizmin finansmanı ile mücadele ederken uluslararası alandaki düzenlemeler ve uygulamalardan yararlanmakta ve kendine özgü bir sistem geliştirme yolunda ilerlemektedir. Fakat Türkiye'de mali istihbarat alanında yapılan çalışanların nicelik ve nitelik yönünden hala geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu noktada yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlar, ulusal FIU olan MASAK'ın, terörizmin finansmanı ile mücadele çerçevesinde veri toplaması, değerlendirmesi, raporlar hazırlaması ve bunları dağıtması konularında rol alması, başka roller almaması gibi görüşlerin mevcut olduğunu ortaya koyulmaktadır. Öte yandan bu görevi ifa ederken gereksinim duyduğu finansal bilgilere erişim sağlanması için mali istihbarattan yararlanması gerektiği şeklindedir.

Sonuçta terörizmin finansmanının önlenmesi noktasında pek çok argüman mevcut olup bunların etkin bir şekilde ve kalıcı olarak hayata geçirilmesi önemlidir. Bu noktada MASAK'ın mali istihbarat konusunda daha fazla proaktif bir yaklaşımı gündemine alarak daha güçlü alternatifler geliştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmelidir. Nitekim MASAK'ın 2022 Yılı Faaliyet Raporu incelendiğinde; 6'ncı sayfada mali istihbarat faaliyetlerine yaklaşımda geniş bir perspektif benimsenerek bu faaliyetlerin yanı sıra düzenleyici, denetleyici ve eğitici rolünün olduğu vurgulanmıştır. Ancak raporun genelinde yer alan temel hedeflere bakıldığında, MASAK'ın istihbarat birimi olarak daha güçlü olması gerektiği ve bu kapsamda yeniden yapılandırılması hususu vurgulanmaktadır. Hedeflerin Egmont Grubu'nun stratejik hedefleriyle zamanlama ve menzil olarak kesişmesinden kaynaklı stratejik plandaki dört temel temada belirlenen destekleyici hükümlerden

faydalanmaktan da kaçınılmayarak uluslararası entegrasyon konusunda etkili bir adım atılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Hüseyin ve Yüce, M. (2023). Mali suçlarla mücadelede mali istihbaratın rolünün değerlendirilmesi. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(2), 262-285.
- Altun, M. Ö. (2015). *Terörizmin finansmanı ile mücadelede finansal istihbaratın rolü*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Brewczyńska, M. (2021). Financial intelligence units: reflections on the applicable data protection legal framework. *Computer Law and Security Review*, (43), 1-14, <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2021.105612>.
- Bulut, S., Özkan, H. ve Çimi, M. (2015). FATF ve egmont grubu özelinde türkiye'nin karapara serüveninde güncel değerlendirmeler. *Vergi Sorunları Dergisi*, 38(323), 92-103.
- Bural, E. B. (2022). "Türkiye'de Terörizm ve Radikalleşme Literatürü Üzerine Bir İnceleme: Akademik Makaleler". *Terörizm ve Radikalleşme Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 67-101.
- Çelik, K., Koçağa, I. ve Güler, K. (2000). *Kara para aklama tanımı, aşamaları, yöntemleri ve ilgili uluslararası çalışmalar*. MASAK Yayınları.
- Demir, R. (2016). *Mali istihbaratçılar Türkiye'ye geliyor*. Erişim tarihi: 4 Mayıs 2024. <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/mali-istihbaratcilar-turkiyeye-geliyor/77620>.
- Demirtaş, İ. (2011). *FATF üyesi bazı ülke mali istihbarat birimlerinin yapısı, fonksiyonları ve MASAK ile mukayesesi*. MASAK Yayınları
- Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. (2024). *Sözleşmeler*. Erişim tarihi: 15 Nisan 2024. <https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/sozlesmeler/sozlesmeler.html>.
- Dışişleri Bakanlığı. (2024). *Kara paranın aklanmasıyla mücadele konusundaki temel uluslararası metinler ve oluşumlar*. Erişim tarihi: 3 Nisan 2024. <https://www.mfa.gov.tr/default.tr.mfa>.
- Dizman, M. (2024). "Terör Örgütlerinin Finansman İhtiyacı". *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 7(7), 13-34.

- Egmont Grubu. (2020). *About*. Erişim tarihi: 24 Nisan 2024. <https://www.Egmontgroup.org/en/content/about>.
- Egmont Grubu. (2022). *Egmont group strategic plan 2022-2027*. Erişim tarihi: 13 Mayıs 2024. <https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2022/08/33.-Egmont-Group-Strategic-Plan-2022-2027-1.pdf>.
- Egmont Grubu. (2024). *The 2022-2027 Egmont Group Strategic Plan is now available – turning aspirations into outcomes*. Erişim tarihi: 11 Ocak 2024. <https://Egmontgroup.org/news/turning-aspirations-into-outcomes-the-2022-2027-Egmont-group-strategic-plan-is-no>.
- Ergin, A.D. (2019). *Terörizmin finansmanının önlenmesinde malvarlıklarının dondurulması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi.
- Flavius-Cristian, M. ve Andreea, C. M. (2013). The role of intelligence in the fight against terror. *European Scientific Journal*, 9(2), 1-11.
- İkbal, M., Irwansyah, I., Paminto, A., Ulfah, Y. ve Dio C. D. (2020). Financial intelligence: financial statement fraud in Indonesia. *Journal of Intelligence Studies in Business*, 10 (3), 80-95.
- İrdem, İ. (2022). Terrorist organizations exploiting religion within the scope of hybrid warfare: the case of FETO and DAESH. Security Issues in the Context of Political Violence and Terrorism of The 21st Century. Acar, H., & Deniz, H.E. (Ed). UK: Cambridge Scholars Publishing. Karatay, Ö. ve Kapusuzoğlu, M. (2011). Mali ve ekonomik suçların terörün finansmanı bağlamında değerlendirilmesi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3(1), 115-121.
- Kiremitçi, O. (2023). Karşılaştırmalı hukukta şüpheli işlem bildiri ve mali istihbarat birimleri. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, (1): 107-163.
- Köksal, T. D. (2023), *Terörizmin finansmanı ile mücadele konulu koordinasyon toplantılarına ilişkin nihai birleşik rapor*. Erişim tarihi: 13 Nisan 2024. www.coe.int/tr/web/ankara.
- Lutz, J.M. ve Lutz, B.J. (2017). Terörizm, Çağdaş güvenlik çalışmaları içinde (Ed. Allan Collins). *Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi*. 273-288.
- Marcus, A. (2022). *Financial intelligence units (FIUs): Effective Institutional design, mandate and powers*. Erişim tarihi: 23 Mayıs 2024. https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/FinancialIntelligence-Units_Design-Mandate-Powers_2019_PR.pdf.

- MASAK. (2018). *Uluslararası mücadele*. Erişim tarihi: 21 Ocak 2024.
<https://masak.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadeletf>.
- MASAK. (2022). *Finansal kuruluşlara yönelik terörizmin finansmanı ile mücadele rehberi*. Erişim tarihi: 13 Mayıs 2024
<https://masak.hmb.gov.tr/duyuru/finansal-kuruluslara-yonelik-terorizmin-finansmaniyla-mucadele-rehberi-26-11-2022-tarihinde-yayimlandi>.
- MASAK. (2023). *2022 yılı Faaliyet Raporu*. Erişim tarihi: 1 Şubat 2024.
<https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2023/04/2022-Faaliyet-Raporu.pdf>.
- MASAK. (2024a). *Egmont Grubu*. Erişim tarihi: 7 Nisan 2024.
<https://masak.hmb.gov.tr/egmont-grubu>.
- MASAK. (2024b). *Sunuş*. Erişim tarihi: 9 Mayıs 2024.
<https://masak.hmb.gov.tr/sunus>.
- Olgunsoy, F. (2022). *Terörle mücadelede istihbarat faaliyetlerinin özgürlükler rejimine etkisi: Türkiye, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pitteloud, J. (2003). The role of intelligence in coordinating the fight against terrorist financing. *Combating the financing of terrorism within the EAPC/PfP framework, CiSP proceedings, swiss EAPC/PfP workshop on combating the financing of terrorism*. 27-28 Kasım 2003. 107-108.
- Reddington, B. J. (2011). *Assessing the true effectiveness of AML/CFT controls in developing countries*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Georgetown University, Washington, ABD.
- Reznik, O., Utkina, M. ve Bondarenko, O. (2023). Financial intelligence (monitoring) as an effective way in the field of combating money laundering. *Journal of Money Laundering Control*. 26(1), 94-105.
- Rudner, M. (2006). Using financial intelligence against the funding of terrorism. *International Journal of Intelligence and Counter Intelligence*. 19(1), 32-58.
- Sathye, M. ve Patel, C. (2007). Developing financial intelligence: an assessment of the FIUs in Australia and India. *Journal of Money Laundering Control*. 10(4), 391-405.

- Turan, D. ve Gemici, E. (2020). Terörizmin finansman kaynakları ve kara para aklamanın terörizmin finansmanındaki rolü. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.*, 20(2): 257-278.
- Ünal, S. ve Altun, Ö. M. (2021). The role of financial intelligence in combating the financing of terrorism. *Journal of Money Laundering Control.* 24(3), 571-583.
- Üstün, O. (2008). Karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede uluslararası girişimler ve araçlara toplu bakış. *Bankacılar Dergisi.* 65, 19-36.
- Yamaç, F. (2009). Terörle mücadele politikalarında yeni stratejiler: fransa örneği, uzakdoğu'dan yeni kıtaya terörle mücadele. *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu.* 155-172.
- Yıldırım, Z. (2010). *Hukuksal açıdan terörizmin finansmanının önlenmesi ve vergisel boyutu.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yüce, M. ve Akkaya, H. (2020). Mali suçlarla kurumsal mücadele ve bazı ülke örnekleri. *Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi.* 2(2): 40-61.